

UCHWAŁA NR LIII/380/2024
RADY GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI
z dnia 28 lutego 2024 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowogródek Pomorski na lata 2024-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40, ze zm.) oraz art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 177) Rada Gminy Nowogródek Pomorski uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowogródek Pomorski na lata 2024-2026, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowogródek Pomorski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Angelika Rutkowska

Uzasadnienie:

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. Program określa działania, których celem będzie przeciwdziałanie dysfunkcjom i efektywne wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

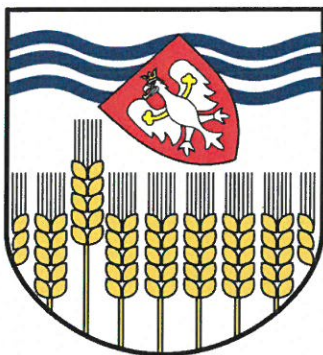
Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.

Załącznik do uchwały nr LIII/380/2024

Rady Gminy Nowogrodek Pomorski

z dnia 28 lutego 2024 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE NOWOGRÓDEK POMORSKI
NA LATA 2024–2026**

Spis treści

- I. Wstęp
- II. Podstawa prawna
- III. Diagnoza demograficzna i społeczna
- IV. Aktywność społeczna w Gminie Nowogrodek Pomorski
- V. Analiza SWOT
- VI. Cel główny, cele szczegółowe oraz zadania
- VII. Adresaci Programu
- VIII. Źródła finansowania
- IX. Monitoring i ewaluacja Programu
- X. Podsumowanie

I. WSTĘP

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczną, na której opiera się społeczeństwo. To w rodzinie tworzą się pierwsze więzi. Dlatego dziecko i rodzina wymagają szczególnego wsparcia, troski i ochrony. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest naturalnym oraz niezastąpionym środowiskiem rozwoju dziecka. Rodzina początkuje wszelkie działania prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa. Jest więc instytucją, która prowadzi do kształtowania tożsamości młodego człowieka. Rolą i zadaniem rodziny jest pełnić funkcje opiekuńczo-wychowawczą, socjalizacyjną, ekonomiczną, wychowawczą i kulturalną. Tylko prawidłowo funkcjonująca rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii oraz będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej. Rodzina dla każdego człowieka powinna być docelową przystanią, drogowskazem, wskaźnikiem, który podpowie, w którą stronę się udać i nadaje sens egzystencji człowieka.

Zdarza się jednak tak, że funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których oddziaływanie czyni daną rodziną dysfunkcyjną. Wtedy rodzina nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, a co za tym idzie, skutecznie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucie bezpieczeństwa i narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły oraz środki społeczne. Długotrwałe przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i spowodować umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Występujące w rodzinie problemy często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań i rozwiązań wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka. Należy zatem wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje.

Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być spójne i zgodne z potrzebami jej członków. Najważniejsze jest, aby podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu oraz w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odbierania dziecka. Pomoc instytucji wspierających powinna opierać się na wspomaganiu osób i rodzin we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania rodziny w społeczeństwie.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu.

Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim z siedzibą w Karsku, placówek oświatowych, służby zdrowia, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Policji i Sądu a także Wiejskiego Ośrodka Kultury oraz stowarzyszeń i instytucji działających w obszarze kultury i sportu.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowogrodek Pomorski na lata 2024 – 2026 wyznacza planowane działania mające na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Program jest kontynuacją wcześniejszego Programu, gdzie priorytetem będzie tworzenie działań profilaktycznych oraz osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Przesłanką uzasadniającą formułowanie Programu jest konsolidowanie działań podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego przy współudziale innych podmiotów, dla których wiodącym celem jest podejmowanie działań mających na celu utworzenie spójnego wsparcia rodzina zwłaszcza dla tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

II. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną do realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowogrodek Pomorski lata 2024-2026 są następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 177),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2023 r., poz.901, ze zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz.U. z 2021 r.,poz.1249 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz.U. z 2023 r., poz.2809),
6. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz. U. z 2023 r. poz.1923),
7. Ustawa z dnia 7września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz.U. z 2022 r., poz. 2230, ze zm.),
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),
9. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993),
10. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2424),
11. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 204, ze zm.),
12. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2023 r., poz.390, ze zm.)

III. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

Gmina Nowogródek Pomorski jest gminą wiejską leżącą we wschodniej części powiatu myśliborskiego, znajdującego się w południowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Od zachodu i północy sąsiaduje z gminą Myślibórz, od wschodu z gminą Barlinek. Południową i południowo – zachodnią granicę stanowi granica województw zachodniopomorskiego i lubuskiego, wzdłuż której gmina Nowogródek Pomorski sąsiaduje z gminami Kłodawa i Lubiszyn. Według stanu na dzień 30 czerwca 2023 r. liczba mieszkańców wyniosła 3.320, z czego 1.678 to mężczyźni, a 1.642 to kobiety.

Z punktu widzenia polityki społecznej bardzo ważną sprawą jest zdolność rodziny do pokonywania sytuacji kryzysowych i umiejętność radzenia sobie z różnorodnymi problemami życiowymi. W każdej społeczności lokalnej część rodzin przeżywa czasowe lub długotrwałe trudności i wymaga wsparcia w różnych sferach swojego funkcjonowania.

Na terenie gminy Nowogródek Pomorski jednostką inicjującą działania pomocowe z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim z siedzibą w Karsku. Do zakresu działalności Ośrodka należą również działania o charakterze aktywizacyjnym, integrującym oraz wspierającym różne grupy i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Jest to również niesienie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w prawidłowym funkcjonowaniu a także zaspokajanie podstawowych potrzeb rodzin. Ośrodek daje możliwość wsparcia w następujących formach:

1. Pomoc społeczna - świadczenia pieniężne (zasiłki stałe, okresowe, celowe i specjalne celowe) oraz świadczenia niepieniężne (zakup posiłku, schronienie, potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, praca socjalna, usługi opiekuńcze).
2. Pomoc osobom uzależnionym od alkoholu (współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowogrodku Pomorskim).
3. Pomoc ofiarom i sprawcom przemocy (działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Punkt Konsultacyjny dla osób doznających przemocy domowej).
4. Pomoc asystenta rodziny.
5. Placówka Wsparcia Dziennego.
6. Poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, rodzinne, socjalne).

7. Świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie)
8. Fundusz alimentacyjny.
9. Stypendia i zasiłki szkolne.
10. Karta Dużej Rodziny.

Adresatami pomocy społecznej są przede wszystkim rodziny i osoby nie posiadające wystarczających środków finansowych na zaspokojenie elementarnych potrzeb. Prawo do świadczeń pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza ustalonego kryterium dochodowego, przy jednoczesnym wystąpieniu przynajmniej jednego z powodów wymienionych powyżej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w zakresie pomocy społecznej w 2022 roku wyniosła 74. Ogólnie z pomocy ośrodka skorzystało 213 osób.

W Gminie Nowogrodek Pomorski najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej mieszkańców w 2022 roku było ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność.

Główne przyczyny udzielania pomocy społecznej

Powód przyznania świadczenia	2021		2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	60	157	53	149
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	84	18	90
Długotrwała lub ciężka choroba	17	34	16	28
Niepełnosprawność	27	54	15	31
Bezrobocie	19	44	11	30
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	3	7	5	15

Źródło: opracowanie własne

Wydatki na świadczenia z pomocy społecznej

Rodzaj świadczenia	2021	2022
Zasiłek stały	85.258	86.598
Zasiłek okresowy	45.109	54.536
Zasiłek celowy	13.252	6.400
Pomoc w formie dożywiania	82.340	94.832
Udzielanie schronienia	0	6086

Źródło: opracowanie własne

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa Podprogram 2019

POPŻ	2021	2022
Liczba osób korzystających ze wsparcia	228	330
Wydane artykuły spożywcze (waga)	9,5 t	8,3 t

Źródło: opracowanie własne

Praca socjalna skierowana była do osób i rodzin korzystających z pomocy Ośrodka i prowadziła do ich życiowego usamodzielnienia oraz integracji osób i rodzin ze środowiskiem lokalnym. Skupiano się na profilaktyce i zapobieganiu powstawania trudnych sytuacji życiowych, których rodziny nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć.

Praca socjalna pracowników Ośrodka dotyczyła również monitorowania środowiska lokalnego i koncentrowała się na zapobieganiu niebezpiecznym zjawiskom takim jak chociażby przemoc i uzależnienia. Technika wykorzystywaną najczęściej w pracy socjalnej jest środowiskowy wywiad rodzinny przeprowadzany w miejscu zamieszkania, za pomocą którego dokonuje się analizy sytuacji życiowej klienta i członków jego rodziny oraz diagnozy przyczyn trudności życiowych, a także zasobów i możliwości wszystkich członków rodziny. W 2022 roku przeprowadzono 200 wywiadów środowiskowych zarówno w celu weryfikacji prawa do świadczeń z pomocy społecznej jak i zleconych przez inne instytucje.

Praca polegała na pomocy w uzyskaniu pracy, reprezentowaniu interesów podopiecznego w różnych instytucjach, konsultacjach, wizytach i poradach indywidualnych mających na celu usamodzielnienie się oraz integrację osób. W Ośrodku wprowadzono standardy pracy socjalnej oraz wzory formularzy do prowadzenia pracy socjalnej, takie jak: diagnoza, plan działania i ewaluacja. Ma to na celu usystematyzowanie pracy i podniesienie jej jakości.

Charakteryzując zakres udzielanej pomocy i problemów występujących na terenie Gminy Nowogrodek Pomorski należy wspomnieć o tak ważnym zjawisku, jakim są uzależnienia i przemoc domowa. Osoby uzależnione wymagają wsparcia i pomocy zarówno w kwestii uznania uzależnienia za swój problem, jak również w podjęciu możliwych działań naprawczych. Każde uzależnienie stanowi poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania członków rodziny. Rodzina również niechętnie przyznaje się do występowania problemu uzależnienia jednego z jej członków. Problem uzależnienia często łączy się z trudnościami w życiu, i nieumiejętnością poradzenia sobie z negatywnymi emocjami i długotrwałym stresem. Pomocy potrzebują nie tylko osoby uzależnione od alkoholu, ale także rodzina osoby uzależnionej, jako współuzależnieni. W rodzinach, w których występuje przemoc domowa prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez Zespół Interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno pomocowe. Zespół interdyscyplinarny integruje i koordynuje działania podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności przez: diagnozowanie problemu przemocy domowej, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Procedura Niebieskiej Karty na terenie gminy Nowogrodek Pomorski

Niebieskie Karty	2021	2022
Liczba nowych formularzy NK przekazanych do Zespołu	9	7
Liczba procedur NK w trakcie realizacji na początku roku	5	7
Liczba zakończonych procedur w roku	7	5
Liczba procedur NK w trakcie realizacji na koniec roku	7	9
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	11	8
Liczba kobiet objętych procedurą jako ofiara przemocy	12	11
Liczba mężczyzn objętych procedurą jako ofiara przemocy	2	3
Liczba dzieci objętych procedurą jako ofiara przemocy	1	1

Źródło: opracowanie własne

W celu realizacji założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony jest asystent rodziny, którego zadaniem jest praca z rodzinami w celu przezwyciężenia występujących w rodzinach problemów opiekuńczo-wychowawczych. Praca asystenta rodziny prowadzona jest na wniosek rodziny, na wniosek pracownika socjalnego pracującego z rodziną a także o postanowienie Sądu Rejonowego. Asystentura prowadzona powinna być systematycznie. Jest procesem długotrwałym i złożonym. Efektywność pracy zależy od zaangażowania rodzin i motywacji do podjęcia zmian w sposobie funkcjonowania.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowogrodek Pomorski na lata 2024-2026

Konieczne jest objęcie rodzin wsparciem asystenta w rodzinach, gdzie rodzice zostali czasowo lub trwale pozbawieni praw rodzicielskich, lub prawa rodzicielskie zostały im ograniczone oraz w sytuacji, gdy Sąd postanawia o ustanowieniu pieczy zastępczej poprzez umieszczenie dziecka poza rodziną biologiczną. Zadania asystenta rodziny określone są w art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W roku 2022 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim zatrudniał 1 osobę na stanowisku asystenta rodziny. Wsparciem asystenta objęto 7 rodzin, w których wychowuje się 15 dzieci.

Rodzaj wsparcia	2021	2022
Rodziny objęte wsparciem asystenta	5	7

Źródło: opracowanie własne

Gmina Nowogrodek Pomorski ze środków własnych ponosi odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka, które zostało umieszczone w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Rodzaj wsparcia	2021	2022
Koszty umieszczenia w pieczy zastępczej	20.921,75	23.576,69

Źródło: opracowanie własne

Placówka wsparcia dziennego jest jednostką organizacyjną systemu wspierania rodzin, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Placówka współpracuje z rodzicami lub opiekunami oraz placówkami oświatowymi. Uczestnictwo dzieci w zajęciach jest nieodpłatne. Placówki wsparcia dziennego stanowią jeden z kluczowych elementów działań na rzecz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Celem pracy Placówki jest wsparcie rodziny, poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem. Do takich placówek dzieci najczęściej trafiają z powodu trudności w wypełnianiu przez rodziców funkcji opiekuńczo-wychowawczych, często w powiązaniu z ubóstwem i wynikającymi z niego problemami socjalnymi. W 2022 roku ze wsparcia Placówki korzystało 15 dzieci, w 2023 roku liczbę miejsc zwiększono do 30.

W roku 2022 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach działalności Placówki Wsparcia Dziennego zatrudniał psychologa, tym samym świadczył wsparcie w formie pomocy psychologicznej. W roku 2022 zrealizowano 120 godzin wsparcia, pomocą psychologiczną objętych zostało 29 rodzin z terenu Gminy Nowogrodek Pomorski, w tym 11 dzieci.

Wsparcie rodziny to również pomoc udzielana w formie świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz stypendium i zasiłku szkolnego.

Wydatki na świadczenia rodzinne

Rodzaj świadczenia	2021	2022
Zasiłek rodzinny z dodatkami	459.058	387.666
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	23.000	22.000
Zasiłek pielęgnacyjny	202.207	184.543
Świadczenie pielęgnacyjne	704.345	981.070
Specjalny zasiłek opiekuńczy	44.640	27.900
Zasiłek dla opiekuna	7.440	7.440
Świadczenie rodzicielskie	132.300	72.929
Świadczenie „Za życiem”	0	0

Źródło: opracowanie własne

Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Rodzaj świadczenia	2021	2022
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	193.667	155.154

Źródło: opracowanie własne

Wydatki na stypendia i zasilki szkolne

Rodzaj świadczenia	2021	2022
Stypendia szkolne	54.800	56.720
Zasiłki szkolne	0	0

Źródło: opracowanie własne

Zaobserwować można znaczny spadek wysokości wypłacanych świadczeń, szczególnie przy zasiłku rodzinnym i funduszu alimentacyjnym, które uzależnione są od kryterium dochodowego. Spowodowane jest to spadkiem bezrobocia i wzrostem wynagrodzeń. Znacząco spadły również wydatki na świadczenie rodzicielskie, świadczyć to może o tym, że młode matki pozostają w zatrudnieniu i pobierają zasiłek macierzyński, gdyż jak wynika z ilości wypłaconej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, nie spadła znacząco liczba urodzeń.

Dodatkowym wsparciem dla rodzin jest Karta Dużej Rodziny, Zachodniopomorska Karta Rodziny oraz wypoczynek letni dla dzieci.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze kart mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej.

Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, a także rodzicom zastępczym oraz osobom prowadzącym rodzinny dom dziecka.

Prawo do Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom:

- w wieku do 18. roku życia,
- w wieku do 25. roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,

ale tylko w przypadku, gdy w chwili składania wniosku w rodzinie jest co najmniej troje dzieci spełniających powyższe warunki. Karty dla rodziców przyznawane są bezterminowo.

Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie.

W roku 2022 na terenie Gminy wydano 75 Kart Dużej Rodziny. Znaczny wzrost ilości wydanych kart wynika z wprowadzonej ulgi energetycznej, polegającej na zamrożeniu cen prądu na wyższym limicie dla posiadaczy karty dużej rodziny.

Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny

Rodzaj wsparcia	2021	2022
Karta Dużej Rodziny	27	75

Źródło: opracowanie własne

Gmina w ramach porozumienia partnerskiego zawartego z Zarządem Województwa Zachodniopomorskiego realizuje także Zachodniopomorską Kartę Rodziny. Wsparciem Zachodniopomorskiej Karty Rodziny objęte są rodziny z minimum dwojgiem dzieci, z terenu województwa zachodniopomorskiego. Program Zachodniopomorskich Kart Rodziny ma na celu poprawę sytuacji rodzin. Karta umożliwia korzystanie, na preferencyjnych warunkach, z katalogu ofert: kultury, edukacji, rekreacji, transportu i innych usług oferowanych przez partnerów Programu. Karty wydawane są bezpłatnie. Przyznanie Karty następuje na podstawie wniosku, wnioski rozpatrywane są w terminie 30 dni od daty jego złożenia. Odbioru Karty dokonuje się osobiście w miejscu złożenia wniosku.

W przypadku rodzica Karta wydawana jest na czas nieokreślony. Natomiast dla dzieci Karta wydawana jest na czas określony, tj. do osiągnięcia przez dziecko 18 – go roku życia.

W przypadku dzieci, które po 18 roku życia kontynuują naukę, możliwe jest na ich wniosek wydanie kolejnej Karty ważnej do ukończenia 26-go roku życia dziecka.

W latach 2021 - 2022 nie złożono żadnego wniosku o wydanie Zachodniopomorskiej Karty Rodziny, na to ma zapewne brak możliwości skorzystania z Karty na terenie Gminy Nowogrodek Pomorski. Większość partnerów, u których można skorzystać ze zniżek, ma swoje siedziby w stolicy województwa lub w okolicach.

Każdego roku Zachodniopomorski Kurator Oświaty ogłasza konkurs ofert na powierzenie organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży z województwa zachodniopomorskiego, które ze względu na trudną sytuację rodzinną lub zdrowotną mają utrudniony dostęp do wypoczynku oraz przydziela każdej Gminie określoną liczbę miejsc dla dzieci, które mogą skorzystać z takiej formy pomocy. Wypoczynek dzieci jest całkowicie nieodpłatny dla rodziców.

W roku 2022 Ośrodek otrzymał do dyspozycji 5 miejsc. Pracownicy socjalni we współpracy z asystentem rodziny rozdysponowali miejsca dla najbardziej potrzebujących dzieci. Dzieci wypoczywały na kolonii w Przesiece k. Karpacza.

Liczba dzieci korzystających z wypoczynku letniego

Rodzaj wsparcia	2021	2022
Wypoczynek letni	5	5

Źródło: opracowanie własne

IV. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA W GMINIE NOWOGRÓDEK POMORSKI

Gmina Nowogrodek Pomorski podejmuje także współpracę z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie i na zasadach określonych w programie współpracy oraz programach profilaktycznych. Działalność tego rodzaju stowarzyszeń pomaga zacieśniać więzi między społecznościami gminy, realizować swoje zainteresowania i pasje, oraz wzmacniać politykę społeczną Gminy.

W Gminie Nowogrodek Pomorski organizacjami i instytucjami aktywizującymi mieszkańców są przede wszystkim parafia rzymsko-katolicka, koła gospodyń wiejskich, rady sołeckie, Ochotnicza Straż Pożarna, kluby sportowe, organizacje pozarządowe, Wiejski Ośrodek Kultury, Dzienny Dom Pobytu Senior+.

Wiejski Ośrodek Kultury, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicza Straż Pożarna, rady sołeckie i stowarzyszenia aktywnie uczestniczą przy organizacji imprez gminnych takich jak Dożynki, obchody Dnia Niepodległości, obchody Dnia Dziecka, Prezentacje Bożonarodzeniowe, Konkurs Palm i Pisanek, Narodowe Czytanie.

Ponadto Wiejski Ośrodek Kultury organizuje cykliczne spotkania i wydarzenia kulturalne dla wszystkich mieszkańców, takie jak: Europejskie Dni Dziedzictwa – warsztaty wypieku chleba, Wakacje pod chmurką, Noc Bibliotek, Andrzejki, Festiwal Pierników, spotkania autorskie, warsztaty budowania z klocków lego, warsztaty kulinarne i rękodzielnicze.

Dzienny Dom Pobytu Senior + organizuje m.in. wycieczki krajoznawcze i kulturalne, wyjazdy do teatru lub kina, obchody Dnia Seniora oraz Dnia Babci i Dziadka, imprezy plenerowe takie jak Rozpoczęcie Lata i Majówka.

Przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Karsku aktywnie działa Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza, która uczestniczy w licznych ćwiczeniach, również wyjazdowych.

V. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych technik analitycznych służących do porządkowania informacji. To narzędzie badawcze kompleksowo określa mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, niezbędne do zdiagnozowania obecnej sytuacji a także prognozowanych skutków. Metoda ta polega na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu pozytywnego, jak i negatywnego.

Technika wyróżnia etapy: identyfikację i analizę mocnych i słabych stron oraz identyfikację i analizę szans i zagrożeń. Pozwala to na ocenę jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Ponadto jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz przyszłej sytuacji pozwoli na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - obowiązujące akty prawne, programy i strategie - działające instytucje w obszarze pomocy społecznej - stałe diagnozowanie sytuacji rodzin - rozeznanie w środowisku lokalnym - zatrudnienie asystenta rodziny - instytucje wspierające dzieci i rodzinę (PCPR, Regionalne Centrum Kryzysowe, jednostki oświatowe, świetlice szkolne, placówki wsparcia dziennego) - działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej - działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego: psycholog, prawnik, terapeuci, - działalność Wiejskiego Ośrodka Kultury, Kół Gospodyń Wiejskich, Klubów Sportowych, Stowarzyszeń i organizacji pozarządowych - wiedza i kwalifikacje pracowników pracujących na rzecz rodziny	<ul style="list-style-type: none"> - niska aktywność społeczna mieszkańców - wyuczona bezradność - przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne instytucje i podmioty - małe zainteresowanie rodziców sposobem spędzania czasu wolnego przez dzieci - brak nawyków i obawa przed korzystaniem z pomocy specjalistów - brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych - brak rodzin wspierających

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie się polityki prorodzinnej państwa - wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych i ich zasobów - możliwość pozyskiwania funduszy unijnych i w ramach programów rządowych - wzmocnienie współpracy między instytucjami wspierającymi rodzinę - udział rodzin w działaniach na rzecz integracji środowiska lokalnego 	<ul style="list-style-type: none"> - niestabilność prawa w zakresie polityki społecznej i trudności w interpretacji przepisów - występowanie zjawisk patologicznych takich jak agresja, przemoc, wandalizm, uzależnienia - osłabienie funkcji opiekuńczej rodziny - wzrost kosztów utrzymania rodziny - uzależnienie świadczeniobiorców od pomocy społecznej - obarczanie GOPS coraz większą liczbą obowiązków i zadań - mała ilość lokali socjalnych i komunalnych w gminie

Z analizy SWOT wynika, że posiadane zasoby mogą stanowić podstawę do skutecznych działań i wyznaczać kierunki do działań na kolejne lata.

VI. CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE ORAZ ZADANIA

Dokonanie diagnozy społecznej na potrzeby Programu pozwoliło na postawienie celu głównego, którym jest **przeciwdziałanie dysfunkcjom i efektywne wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej**. Cel główny zamierza się osiągnąć poprzez kontynuację prowadzonych dotychczas działań oraz podejmowanie nowych inicjatyw społecznych ukierunkowanych na realizację wspólnej polityki instytucjonalnej na rzecz wzmocnienia rodziny.

Cel szczegółowy	Zadania	Realizatorzy	Okres realizacji
Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych i ich sytuacji	<ul style="list-style-type: none"> • sporządzanie wywiadów środowiskowych w rodzinach przeżywających trudności 	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim	2024 - 2026

Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Nowogrodek Pomorski na lata 2024-2026

	<ul style="list-style-type: none"> • praca socjalna w rodzinach mająca na celu pomoc osobom i rodzinom w odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających celowi • konsultacje ze specjalistami w celu diagnozy i sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcję rodziny 		
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny i dziecka w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej na zasadach wynikających z ustawy o pomocy społecznej • zapewnienie pomocy materialnej na zasadach wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów • zapewnienie pomocy materialnej na zasadach wynikających z ustawy o systemie oświaty • pomoc w uzyskiwaniu przysługujących rodzinie świadczeń materialnych z ZUS 	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim	2024 - 2026
Nauka i rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin, zapewnienie wsparcia i poradnictwa w tym specjalistycznego	<ul style="list-style-type: none"> • umożliwienie rodzinom korzystania ze wsparcia i pomocy asystenta rodziny • pomoc rodzinom przeżywającym trudności w formie konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego, • współpraca m.in. z Poradnią Psychologiczną – Pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Regionalnym Centrum Kryzysowym 	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej, Placówki oświatowe	2024 - 2026

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowogrodek Pomorski na lata 2024-2026

	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc rodzinom w dostępie do poradnictwa prawnego w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej w Nowogrodku i Myśliborzu • wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego 		
Zapobieganie powstawaniu nowych sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących sytuacji kryzysowych	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie upowszechniania pozytywnych wzorców poprzez udział w kampaniach promujących wzmacnianie więzi rodzinnych • monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, kuratorów oraz przedstawicieli innych zawodów pracujących z rodziną w tym pracowników służby zdrowia • motywowanie członków rodzin do pracy nad podejmowaniem działań w celu niwelowania własnych dysfunkcji i współpracy ze specjalistami, • angażowanie rodzin i poszczególnych jej członków do udziału w projektach szkoleniowych • organizacja warsztatów dla rodziców • pomoc w dostępie do specjalistycznego wsparcia • zapewnienie osobom uzależnionym oraz osobom doświadczającym przemocy domowej i ich rodzinom dostępu do specjalistycznych form wsparcia. • wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, kontrolnym, diagnostycznymi i profilaktycznym związanych z wykonywaniem orzeczeń Sądu 	Urząd Gminy Nowogrodek Pomorski, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Placówki oświatowe, Sąd Rejonowy Wiejski Ośrodek Kultury Koła Gospodyń Wiejskich Kluby sportowe Ochotnicza Straż Pożarna	2024 - 2026

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowogrodek Pomorski na lata 2024-2026

	<ul style="list-style-type: none"> • udzielenie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem. • zapewnienie pieczy zastępczej w rodzin zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych • udzielenie pomocy usamodzielniającym się wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo-wychowawcze • opracowanie i realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych dla uczniów. • wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci. • realizacja zadań z zakresu wyzwalania aktywności kulturalnej mieszkańców gminy. • kultywowanie lokalnych wartości kulturowych w zakresie kultury • organizacja i współorganizacja imprez kulturalnych, rozrywkowo-rekreacyjnych 		
Wyjście rodzin z systemu pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja zawodowa • wsparcie psychologiczne 	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim	

Dzięki realizacji założonego celu głównego oraz poszczególnych celów szczegółowych zakłada się, że zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie. Ponadto zakłada się rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie, a w konsekwencji poprawę funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wymagających wsparcia.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest przede wszystkim do wszystkich rodzin wychowujących dzieci na terenie gminy Nowogrodek Pomorski, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz tych zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Adresatami programy są osoby, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską, lub pozbawił władzy rodzicielskiej oraz rodziny, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej. Adresatami programu są także:

- rodziny niezaradne życiowo,
- rodziny żyjące w ubóstwie i dotknięte bezrobociem,
- rodziny dotknięte przemocą,
- rodziny dotknięte problemem uzależnień,
- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności

Realizacja programu polegać będzie na zasadach współdziałania z instytucjami państwowymi, samorządowymi, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które prowadzą działania i specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki współpracy i wspólnie podejmowanym działaniom zostaną stworzone odpowiednie warunki umożliwiające wszechstronną i skuteczną pomoc dla rodziny.

VIII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Finansowanie zadań zawartych w Gminnym Programie Wsparcia Rodziny na lata 2024- 2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Nowogrodek Pomorski, a także środków pozyskiwanych z innych źródeł, w tym środków własnych podmiotów uczestniczących w realizacji zadań programu.

IX. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim z siedzibą w Karsku. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalszą potrzebą i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Nowogrodek Pomorski na lata 2024-2026 będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodzin. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli sprawdzić efektywność oraz skuteczność przyjętych założeń i sposobów wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas prowadzonych.

X. PODSUMOWANIE

W obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga prowadzenia szeroko rozumianych działań interdyscyplinarnych mających na celu przywrócenie prawidłowej funkcji rodziny. Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Nowogrodek Pomorski na lata 2024 – 2026 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędnym jest także systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizacji programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie dysfunkcji społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Należy poczynić starania, aby rodziny przeżywające trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej uzyskały profesjonalną pomoc i mogły w przyszłości samodzielnie, bez wsparcia instytucjonalnego, realizować funkcje rodzinne.

